

Mong

Reiziger voorbij de horizon

Mong

Reiziger voorbij de horizon

Hendrick Vannek

Colofon

Schrijver: Hendrick Vannek

Coverontwerp: Charlotte Kelder

Typografie: Bert Holtkamp

Omslagillustratie: © Shutterstock

ISBN: 9789403605456

© Hendrick Vannek en Charlotte Kelder

Eerder verschenen

2002: *Mong, eenling in het leven van alledag*, Uitgeverij: Ankh-Hermes

2004: *Mong, leven en laten leven*, Uitgeverij: Hakenbosch

2006: *Mong, farkliligin otesine yolculuk*, Uitgeverij: Ruh ve Madde,
Istanbul

2011: *Mong, un ser único en la vida diaria*, Uitgeverij: De los cuatro
vientos, Buenos Aires

2017: *Mong, ufkun otesinde bir gezgin*, Uitgeverij: Inceyazi, Istanbul

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en-of openbaar
gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op
welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van Hendrick Vannek of Charlotte Kelder.

Proloog / Boek schrijven

“Jij zou een boek moeten schrijven”, zei Mongs gastheer.

“Waarover dan?” vroeg Mong.

“Nou, dat is toch duidelijk, zeg.

Jij hebt in een lang leven de halve wereld bereisd,
van alles gezien en meegemaakt, dat mag toch niet
verloren gaan: de vrucht van zo'n lang leven!”

“Waarom zou het verloren gaan?” vroeg Mong verbaasd.

“Aan jouw leven komt een eind, vroeg of laat,
en dan neem je alles mee in het graf”.

“Nou nee”, zei Mong, “mijn oude botten komen in het
graf en ik ga verder: met al mijn herinneringen”.

De gastheer zei ongeduldig: “Dan ben je dood en waar
je dan bent kun je niemand op aarde bereiken, kun
je de vrucht van je leven met niemand delen”.

“Als er ooit behoefte aan is kan ik wel iemand op aarde bereiken
om dat boek namens mij te schrijven”, opperde Mong.

“Nou, dat kan dan wel eens heel lang
duren”, zei de gastheer cynisch.

Mong lachte: “Waar ik dan zal zijn is een overvloed
aan tijd, dus dat is geen probleem!”

En die iemand bleek ik te zijn.

Samen met Charlotte, mijn vrouw, die het redactionele werk
op zich nam, heb ik in Nederland, Turkije en Spanje, Mongs
uiteindelijkke levensverhaal in dit boek vorm gegeven.

Ik wens je veel leesplezier!

Altea, herfst 2020
Hendrick Vannek

Begin

Op de vijftiende dag van de middelste herfstmaand in het jaar van het Varken verliet de smid van een dorpje bij Samarkand zijn huis om niet meer levend terug te keren.

Toen jammerende vrouwen de onheilstijding brachten, begonnen de weëen bij zijn hoogzwangere weduwe.

Er kwamen twee kinderen ter wereld: een meisje, dat tijdens de bevalling stierf, en een jongen, die met gebalde vuisten geboren werd. Hij kreeg de naam Mōngke, naar zijn door de bandieten vermoorde vader, maar hij werd al gauw Mong genoemd.

Mongs moeder, die in één dag haar man en dochtertje verloor, herstelde nooit van deze slag. Kleine Mong groeide eenzaam op: zijn vader had hij nooit gekend en zijn moeder was een stille vrouw, met plotselinge hysterische buien. Hij trok zich terug in zijn binnenwereld, waar hij als enig speelkameraadje zijn overleden zusje had.

Toen de jongen bijna negen jaar oud was, viel hij bij het spelen in een diepe put. Zijn levenloze lijfje werd door toegeschoten burenen uit de put gehaald en op de stenen gelegd. Na een kwartier sloeg hij opeens zijn ogen op, keek om zich heen en zei met een dun stemmetje: "Ik wil terug".

Mong hield veel van dieren en kon uren zitten kijken naar een duif, een hagedis, een vlinder. Hij had een krachtige lichaamsbouw, als zijn vader de smid, maar leefde altijd op het randje van ondervoeding. Na de val in de put was hij nog eenzelviger dan ervoor. En toen hij, na de dood van zijn moeder, als veertienjarige het dorp verliet als hulpje bij een passerende karavaan, was zijn naam snel vergeten.

Opgroeien

Mongs moeder had een oudere zuster die twee keer per jaar op bezoek kwam. Kleine Mong vond haar een griezelige vrouw: ze rook niet lekker en ze had rooddooraderde hangwangen. En wat het ergste was: ze had grote, natte lippen, die gemaakt waren om kleine jongetjes te zoenen.

Mong was amper vier toen zijn moeder zei: "Morgen komt tante Sjeng".

Kleine Mong zei: "Bah!"

Zijn moeder keek hem streng en afkeurend aan en zei: "Tante Sjeng is mama's zuster en héél lief en Mong wil mama geen verdriet doen, dus is Mong morgen heel lief, beleefd en stil".

En dus liet kleine Mong zich gedwee overladen met natte zoenen en was lief en stil.

Toen tante Sjengs hoofddoek om de hoek van het straatje verdwenen was, zei Mongs moeder: "Je wordt al een grote, flinke jongen, ik ben trots op je!"

Kleine Mong voelde zich blij en vernederd tegelijk.

On - begrip

Kleine Mong speelde op zijn manier als kind
vaak op het pleintje voor het huis.
Soms, niet altijd, kwamen daar ook andere kinderen spelen.
Kleine Mong was er aan gewend dat deze
hem nooit in hun spel betrokken.
Dat was voor hem allang gewoon, het was altijd zo geweest.
Hij keek naar het spel en leefde op afstand mee.

Op een dag kwamen drie nieuwe kinderen het
pleintje op: twee meisjes en een jongetje.
Zij hadden een lang touw bij zich.
Ze liepen op kleine Mong af en het oudste meisje zei
tegen hem: "Als jij met ons broertje gaat draaien, dan
kunnen mijn zusje en ik om de beurt springen".
Dat leek kleine Mong leuk en hij pakte
het touw aan het ene eind vast.
Hij zei tegen het jongetje: "Pak jij het andere eind".
Het kind zei: "Dd-dat i-is gg-goed".
Kleine Mong, die niet wist wat stotteren was,
deed zijn best om erbij te horen.
Hij zei: "Kk-kom ddd-dan mm-maar".
Meteen had hij een draai om zijn oren te pakken van het zusje.
Ze riep: "Gemeen kind, om ons broertje
te pesten met zijn gebrek!"

Mong droop verbaasd en verdrietig af.
Zijn rechteroor gloeide nog lang na.

Ruimte en tijd

Een oude man had aangeboden om kleine Mong te leren lezen.
Hij deed dat met behulp van een boek vol verhalen, die Mong erg aanspraken.
En elk verhaal, dat hij gelezen en herlezen had, kende hij snel uit zijn hoofd.
Eén verhaal maakte de meeste indruk.
Vaak ging Mong op warme nachten op het platte dak van hun huisje liggen en keek naar de sterrenhemel boven hem.
En dan vertelde hij zichzelf in gedachten het verhaal:

Iemand vroeg: “Hoe lang duurt de eeuwigheid?”
En het antwoord was: “Helemaal aan het eind van de wereld staat een enorme zwartgranieten rots. Eenmaal in de duizend jaar komt daar een klein vogeltje z’n snaveltje aan slijpen.
En als de hele rots weggeslepen is, dan is er één seconde van de eeuwigheid verstreken”.
De ontelbare sterren boven hem leken dan naar hem te knipogen, en al rommelde zijn maag van de honger: kleine Mong ging op in ruimte en tijd, en sliep in.

Keuzevrijheid

Mongs jeugd was geen prettige periode.
De omstandigheden waren zo dat er niets was om
te kiezen en helemaal niets om te delen.
Toch hoorde hij mensen vaak zeggen: “Je moet kiezen of delen”.

Kleine Mong nam zich voor om als hij groot was, er achter te
komen wat dat inhield, want hij was hier erg nieuwsgierig naar.
Toen hij na de dood van zijn moeder besloot de
karavaanweg te volgen beseftte hij dat hij kon kiezen
(voor zich zelf). De gedwongen saamhorigheid tijdens
de zware en soms levensgevaarlijke tochten leerde
hem dat mensen konden delen (met elkaar).

En Mong, die nu ervaring had met kiezen én delen, leerde
dat leven geen kwestie was van óf óf, maar van én én.
Hij probeerde te kiezen vóór en te delen mét,
zonder iets te moeten en ontdekte stap voor stap
wat persoonlijke vrijheid kan inhouden.

Hij vermeed, meestal met succes, situaties waarin
anderen zeiden: “Je moet kiezen of delen”.

Hoofdpijn

Kleine Mong was door een ongeluk over de Rand geweest en teruggekomen. Na een aantal maanden was zijn lichaam hersteld en ging het leven gewoon verder. Maar voor Mong was niets meer gewoon: wat hij ervaren had was totaal anders dan wat hij nu weer moest geloven. De mensen met autoriteit weerden hem af als hij vragen stelde die ongepast en brutaal gevonden werden.

“Je moet God dienen”, zei de leraar.

“Maar God kan toch alles?” zei de kleine Mong,

“dan heeft hij toch geen bediendes nodig?”

“Wij mensen zijn geneigd tot het kwade”.

“Maar God is toch volmaakt, hoe kan een volmaakte God onvolmaakte mensen maken?”

Al gauw leerde kleine Mong om zijn binnenkant verborgen te houden, en een buitenkant te maken, die anderen misleidde.

De strijd tussen binnen- en buitenkant bezorgde

Mong lange jaren chronische hoofdpijn.

Totdat hij besloot “dan maar gek te zijn”.

Liever gek zonder hoofdpijn, dan “normaal” met hoofdpijn.

Verwoorden

Mong had lang over een stoffige bergweg gelopen. Zijn tong was van leer en het zweet droop in zijn ogen.

Opeens, in een bocht, stond daar een huis.

Een oude man zat op een bank in de schaduw.

Hij zag Mong, groette en haalde water voor hem.

Ze zaten samen op de bank. De man zat met de ogen gesloten.

Mong vroeg zich af of hij sliep of misschien mediteerde.

Hij wist dat in deze streek veel mensen leefden, die naar inzicht zochten, alleen of gezamenlijk.

De man opende zijn ogen, keek Mong recht aan en zei: “Ken je Arabisch?”

“Nee”, zei Mong.

“*Dar Dunya B`ash, Az Dunya Mab`ash*”, zei de man.

“Dat betekent: Wij zijn *op* de wereld, maar niet *van* de wereld”.

Hij wachtte gespannen op Mongs reactie.

Mong haalde diep adem en zei: “Deze woorden zeggen wat ik al lang zo voel, maar nooit verwoorden kon”.

“Neem ze mee op je reis, en op alle reizen die nog komen, meer heb je niet nodig”, zei de oude man.

Vervreemding

Zomaar, altijd onvoorspelbaar, kwamen de zinnen in Mong op:
“Wat doe ik hier, ik hoor hier niet thuis, ik wil hier niet zijn”.
Alles in zijn jonge leven leek zo totaal onwerkelijk en zinloos.

Ook dit verdween dan weer, even plotseling
als dat het gekomen was.

Ruzie

De jonge Mong maakte tijdens zijn eerste
karavaanreis de zoveelste ruzie mee.
Twee ezeldrijvers betwistten elkaar een plaatsje in de rij.
Toen het wel heel hoog opliep, probeerde
Mong sussend tussenbeide te komen.
Een van de ruziemakers zei nijdig: “Bemoei je er
niet mee: we maken net zo *lekker* ruzie”.
En Mong, die zijn hersens al zo lang gepijnigd
had met de vraag: “Waarom maken mensen zo
vaak ruzie?” had eindelijk zijn antwoord:

Veel mensen hebben behoefte aan ruzie, net
zoals mensen behoefte aan eten hebben.
Er is een honger die gestild moet worden, *een leegte, die gevuld
moet worden*. Het zogenaamde onderwerp van de ruzie is maar
een aanleiding; het gaat om de *opwinding* van de ruzie zelf.

Mong, die die behoefte niet kende, onderging
weer het oude gevoel: ik hoor er niet bij.
Maar nu was er ook het gevoel: maar daardoor
ben ik niet minderwaardig aan anderen.
En de karavaan ging verder en Mong ging
mee - een eenling tussen de velen.

Verleiding

Mong was vijftien jaar oud en alleen op de wereld.
Zijn enige aardse bezittingen waren zijn lichaam,
de kleren aan zijn lijf, een tas met een slijpsteen, een
mes, twee leren kokertjes en een drinknap.

Hamid was drie jaar ouder en de zoon
van een rijk koopman uit Rajj.

Deze reis was zijn derde. Hij was meegezonden door
zijn vader om alle kneepjes van het vak te leren.

Hamid was steeds in Mongs gezelschap te vinden,
hij was goedlachs en altijd in voor een grap.

Als goed Moslim verrichtte hij de voorgeschreven gebeden
stipt en onthield zich van varkensvlees en wijn.

Hij vertelde Mong veel over de wereld en vooral
over zijn leven thuis: zijn vader, zijn zusje en de
geneugten van het leven als welvarend koopman.
Zijn vriendelijkheid en verhalen gaven Mong een
vreemd gevoel, waar hij geen woorden voor had;
hij voelde onrust in zijn hart en zijn buik.

Toen het eind van de reis naderde zei Hamid
op een geheimzinnige toon: “In de stad wacht
mijn vader op mij en ook op jou”.

Mong begreep niet wat hij bedoelde, maar toen
ze aankwamen stond daar een forse man met een
krullende zwarte baard, die zijn zoon omarmde.

Hamid straalde van trots en geluk.

Hij fluisterde iets in zijn vaders oor en zei toen:
“Vader, dit is mijn hartsvriend Mong, bedreven
in vele zaken. Als hij het Geloof van de Profeet
anneemt, wil ik hem als compagnon en zwager”.

De koopman nam Mong nauwkeurig op: niets ontging hem.
En hij zei: “Mijn zoon, je wens is terecht, ik zal het goedkeuren”.

De volgende dag bij zonsopgang zette de nieuwe karavaan
zich in beweging; ze hadden nog een handige knul nodig.
En Mong dacht, al lopend: Ik heb een vriend, een geloof,
een rijk leven en een vrouw versmaad en waarvoor?
Om *vrij* te blijven en door te gaan met zoeken
wat voor mij nog waardevoller is.

Gewend

De jonge Mong vroeg de voorman met de opvallend blanke huid om werk.

Hij deed dit op de manier die hij gewend was: met gebogen hoofd, nederig, de ogen neergeslagen.

De man snauwde: “Ik geef geen werk aan een knul die mij niet eerlijk recht in de ogen kijkt als hij met me praat”.

Mong was ontzet.

En dit voorval was het begin van een lange reeks ervaringen die Mong leerden, dat mensen *normaal vinden wat zij gewend zijn* en “dus” *abnormaal* wat ze *niet gewend zijn*.

Misverstanden en conflicten waren heel vaak terug te voeren op dit verschijnsel, ontdekte hij.

En Mong ging verder op zoek naar wat mensen *in wezen verbindt*, ondanks de vele uiterlijke verschillen, die alleen maar de aangeleerde buitenkant toonden.

Twee dekens

Het was al twee jaar geleden dat Mong zijn geboortestadje verlaten had om door de wereld te reizen.
Hij had al heel wat lessen geleerd en nog veel meer te leren.

Op zekere dag liep hij zonder werk en hongerig over de weg.
Hij was ten einde raad. En voor het eerst in zijn leven probeerde hij te bidden.

Hij zei met zoveel mogelijk overtuiging de woorden die hij vaak van anderen gehoord had: “In de naam van God, de erbarmmer, de barmhartige, zend mij, nederige dienaar, een teken van geluk”.

Een overvliegende kraai liet prompt zijn drek op Mongs hoofd vallen.

Mong, die doorgaans gelijkmoedig van aard was, traptte woedend tegen een grote steen. Terwijl hij hinkte van de pijn, zag hij het grote, blinkende goudstuk, dat onder de steen verborgen was geweest.

“Wat van God is is wat er in de hemelen en wat er op aarde is”, riep Mong, die goed naar de reciterende Moslims had geluisterd.
“De vogel laat iets vallen uit de hemel, waardoor ik, ongelovige, in woede ontstak en op de aarde dit goudstuk vond”.

Opgetogen liep Mong verder en toen hij, vervuld van kersvers godsgeloof, ook een herberg in de verte zag opdoemen, besloot hij dat hij zichzelf voor het eerst in zijn leven een rijke maaltijd, een bad en een echt bed zou gunnen.

De herbergier keek zeer verheugd toen hij het goudstuk zag en zei toen tegen de onverwachte klant met een vette knipoo: “Jongeman, dit huis staat volledig tot je dienst: voor dit geld kan ik je vannacht zelfs twee dekens aanbieden”.

Mong zei oprecht: “Meneer, ik heb altijd zonder deken geslapen; één is voor mij al een grote luxe”.

De man lachte en zei: “Goede vriend, jij krijgt vannacht van mij een bed met twee dekens, zacht en warm. En ik verheug me erop morgen van je te horen hoe dat jou bevallen is”.

Toen Mong 's avonds laat na een overvloedige maaltijd
en een heerlijk bad zijn kamer betrad, zag hij bij het
licht van zijn lantaarn op zijn bed twee schaarsgeklede,
lieftallige jonge dames, die hem giechelend wenkten.
In paniek liet Mong de lantaarn vallen en rende de herberg uit.

Lopend over de maanverlichte weg drong tot hem door dat
ook herbergiers en hun gasten hun eigen geheimtaal hebben.

Goede kok

Mong was onderweg in een stadje blijven hangen.

Hij had werk gevonden als kokshulp.

Het was zwaar werk, maar hij was leergierig.

De kok was niet bepaald spraakzaam, maar af

en toe zei hij zomaar iets tegen Mong.

Vaak maar één zin en dan de hele week niets.

Eén zin was Mong altijd bijgebleven:

“Een goede kok heeft altijd een lepel zout in zijn linkerhand en een lepel zoet in de rechter”.

En later, toen de karavaan moeizaam voortsjokte

door een eentonig landschap, begon Mong de

diepe wijsheid van deze zin te begrijpen:

Yin en yang zijn *onverbrekelijk* met elkaar *verbonden*,

als inademen en uitademen - vreugde en verdriet,

binnen en buiten - alles op aarde bestaat uit *twee*.

En de een kan niet bestaan zonder de ander.

“Zou God man en vrouw tegelijkertijd zijn”, vroeg hij zich af, “en de door Hem (of Haar) geschapen mens ook?”

Kieskeurig

Op zijn reizen had Mong in zijn tas twee leren kokertjes: een voor veren en een voor steentjes.

In de ene koker konden maar zeven veren.

In de andere maar vijf steentjes.

Elke keer als Mong een mooie veer of een bijzonder steentje vond raapte hij die op.

's Avonds overwoog hij heel nauwkeurig of er bij zijn verzameling een exemplaar was dat minder was dan de nieuwe vondst.

Meestal was de nieuweling minder, een enkele keer niet; dan haalde hij het mindere exemplaar uit de koker en deed het nieuwe erin.

Soms duurde het jaren voor zijn verzameling van samenstelling veranderde.

Charisma

De koopman was Mong al aan het begin
van de tocht opgevallen.

Hij straalde iets bijzonders uit.

Zijn postuur was normaal, als ook de
lange baard en de lange mantel.

Maar zijn stem was vol, krachtig en toch zacht en warm.

De gebaren van zijn smalle handen, fijn als van
een vrouw, waren sierlijk en toch mannelijk.

Hij liep over de rotsige karavaanweg alsof de
aarde een bloementapijt alleen voor hem was: hij
was opvallend in zijn bescheiden eenvoud.

En hij kende al gauw iedereen bij naam en
had voor allen een vriendelijk woord.

Hij deed niet mee met de ruwe grappen, maar
zat bij het kampvuur bescheiden ter zijde.

En Mong ontdekte dat hij niet de enige was die steeds meer
in de ban raakte van deze beminnelijke man. Als hij sprak,
over welk onderwerp dan ook, luisterde iedereen ademloos.
Er werd gefluisterd, dat hij degene was die gezonden was
om eindelijk vrede en gerechtigheid terug te brengen.

Toen de koopman Mong op een avond aansprak en
vriendelijk informeerde naar Mongs leven en idealen,
voelde hij zich heel vereerd. De koopman luisterde zo
vol aandacht naar hem, dat Mong het gevoel kreeg de
liefhebbende vader te ontmoeten, die hij nooit gekend had.

Toen de karavaan de bergen naderde, vroeg de koopman
halt te houden. En dat gebeurde, want zijn natuurlijk
gezag was in de loop der weken groot geworden.
Niemand maakte tegenwerpingen toen hij voorstelde
van de route af te wijken en een nauwe bergpas
te volgen en zo een kortere weg te nemen.

Toen de rovers de karavaan vanuit de rotsen
besprongen en ieder die tegenstand bood,
vermoordden, keek de koopman rustig toe.
Hij voerde de geroofde dieren en goederen de
pas in, gevolgd door zijn handlangers.
Hij keek slechts één keer om en keek
Mong glimlachend recht aan.
En toen zag Mong wat hij nooit meer
zou vergeten: *zijn ware gezicht*.

Zij begroeven de doden en volgden geschokt de weg terug.

Voltooid verleden tijd

“Gebeurd is gebeurd en het verleden is voorbij, voorgoed”, zei de medereiziger dapper tegen Mong. Mong had goed op hem gelet, toen hij zijn verhaal vertelde. En het was hem opgevallen, hoe emotioneel de man tijdens zijn verhaal was: zijn handen trilden, zijn stem sloeg af en toe over en de aderen bij zijn slaap waren gezwollen.

En Mong beseftte dat er *twee verledens* bestaan: de *voltooid verleden tijd* die écht voorbij is en de *onvoltooid verleden tijd*, die nog steeds aanwezig is in het *nu*.

Hij antwoordde voorzichtig: “Het is goed om er over te praten, om alles er uit te gooien.

Ik hoop dat je ooit hierover kunt praten, misschien met dezelfde woorden, zonder dat het verleden je weer terugzuigt.

Dan kun je pas écht vrij zijn en openstaan voor het nu én de toekomst”.

Dierenmanieren

Karavaanreizen zijn eentonig, zwaar en soms levensgevaarlijk.

Maar aan het eind van elke dag komt de plek in
zicht waar men de nacht zal doorbrengen.

En als alles gedaan is, de dieren en de vracht
veilig, dan begint een ander leven.

Ieder verricht zijn taak, de vuurplaatsen worden gemaakt,
de tenten geplaatst en de mensen vormen groepjes.

En tijdens en na het eten komen de verhalen.

Mong genoot van deze avonden; hij hoorde oude en nieuwe
verhalen, maakte discussies en twisten mee, kortom: hij
maakte mensen mee met al hun talenten en tekorten.

En dan had hij de volgende lange dag genoeg stof om
over na te denken tijdens de volgende dagtocht.

Sommige verhalen lieten hem niet los:

“Het was mijn eerste reis als koopman. Al mijn handelswaar was
gepakt op de rug van mijn ezel, een zeldzaam gehoorzaam dier.

Maar op de zevende dag bij een splitsing van de weg
wilde hij opeens niet verder; hij ging liggen.

Iedereen bood hulp en goede raad, maar niets
hielp, hij bleef koppig waar hij was.

De anderen trokken verder en ik kon niets anders doen
dan wachten of mijn koppige ezel alsnog verder wilde.

Uren later stond hij opeens op en liep het karrenspoor op.
Ik hoopte dat ik nog voor de avond de anderen zou inhalen.

En dat lukte. Maar het kamp dat ik vond was één ravage:
mens noch dier te zien, maar wel nog rokende resten.

De ezel wilde verder en ik moest mee, het karrenspoor volgend.

Het was volle maan en bitter koud, maar ik
bibberde nog meer van angst dan van de kou.

In de loop van de ochtend kwamen wij
uitgeput aan in een stadje.

Ik liep met de ezel naar de markt, in de hoop (tegen beter
weten in) sommige van mijn metgezellen te vinden.

Een man hield me aan en vroeg naar mijn koopwaar. Maar nog voor ik kon antwoorden hoorde ik een rauwe kreet.

Ik draaide me om: mijn ezel had een man in de buik getrapt. Hij lag morsdood op de stenen. In mijn schrik zag ik toch nog dat hij een ring met steen van onze karavaanleider aan zijn rechterhand had.

De mensen kwamen toelopen en riepen:
“Eindelijk zijn verdiende loon, die schurk!”
Hij bleek de leider te zijn van de bandieten die het kamp hadden overvallen.
Mijn ezel is nog tien jaar bij me geweest en hij was altijd zeldzaam gehoorzaam”.

Jaloers

De man zei vertrouwelijk: “Ik benijd je, want ik let al de hele reis op je en je hebt niet de makkelijkste taak, maar vaak wel de slechtste slaappleaats, ver van het vuur en het minste eten en tóch merk ik nooit iets van jaloezie. En ik, ik word vaak verteerd door jaloezie”.

Mong zei: “Jouw jaloezie is voor mij heel begrijpelijk: het is een sterke kracht, maar gericht op *willen hebben wat een ander méér of beter heeft dan jij*. Als je die kracht zou gebruiken om te *willen ZIJN als degene die in jouw ogen meer is dan jij nu bent*, zou je een goede stap doen”.

De man zei: “Hoe speel jij het eigenlijk klaar om niet jaloers te zijn?”
“Hé”, lachte Mong verheugd, “je hebt het snel door!”

Grensgebied

Er liep een oude man met trage passen over het plein.
Zijn zwart-wit gevlekte hondje liep trouw achter hem aan.
De man ging naast Mong zitten. Zijn eenzaamheid
hing als een versleten jas om hem heen.
Hij keek Mong met fletse ogen aan: “Jij komt niet van hier?”
“Nee, ik ben op doorreis”, zei Mong.
“Alleen zijn is zwaar”, zuchtte de man, “maar jij bent nog jong”.
“Ik wou dat ik ook een hondje had dat overal met me
meeding”, zei Mong in een poging de man op te beuren.
De grijsaard keek Mong met een trieste, niet begrijpende blik
aan: “Mijn hond, het was een lief diertje, zwart met wit, is
vorige maand gestorven, twee maanden na mijn vrouw”.
Mong keek naar het diertje, dat aan de voeten van de man lag.
Het ging opeens rechtop zitten en kwispelde; in de verte
kwam een oude vrouw aanschuifelen, leunend op een stok.
De oude man zuchtte: “Mijn tijd zit er bijna op”.
“Er wordt op je gewacht”, zei Mong
vriendelijk en vol overtuiging.

Hodja

Mong was blij dat het dorpje in zicht kwam.

Hij had behoefte aan rust en schaduw.

Een halve dag geleden had hij een wit kapje in het karrenspoor gevonden en op zijn hoofd gezet.

Het voelde wat onwennig aan, maar iets van waarde laten liggen kon hij toch ook niet.

Het dorp was als alle andere, eerst de blaffende honden en de kinderen, die de vreemdeling op veilige afstand volgden.

Mong ging op een muurtje bij de pomp zitten onder een schaduwrijke boom.

Hij haalde zijn mes en een mooi stukje hout uit zijn tas en begon een poppetje te snijden.

De kinderen, die alles nieuwsgierig volgden, begonnen te fluisteren.

“Hodja, hodja”, verstond hij. Zij duwden een kleine jongen in de richting van Mong.

Het ventje had een grote zweer op zijn linkerhand. Toen begreep Mong, dat hij door het witte mutsje en zijn lange mantel voor hodja, genezer, aangezien werd.

Hij bukte zich naar de jongen, maakte de zweer schoon en smeerde er voorzichtig de zalf uit zijn voorraad op.

Hij zei in zijn eigen taal, terwijl hij het kind in de ogen keek: “Geloof ze niet, de linkerhand is net zo rein als de rechter”.

Het jongetje lachte blij en boog voor Mong met zijn hand op zijn hart.

En zo was Mong hodja geworden, onbedoeld, maar succesvol.

Hij besloot het witte mutsje maar te houden.

Ontkenning

Op de ochtend voor hij Ling zou vinden, stond de jonge
Mong lange tijd naar een goochelaar te kijken.

Deze had vierenzestig
identieke gele kaartjes op een blauw kleed uitgespreid.
Op de achterzijde van de kaartjes stonden afbeeldingen:
een ster, een pijl, een boom, enzovoort.

Iemand mocht een kaartje uitkiezen, dat aan het
publiek tonen en daarna deed de goochelaar allerlei
handelingen van schudden en sorteren.

Uiteindelijk kwam er dan het kaartje tevoorschijn dat de
gekozen afbeelding had. Mong keek gefascineerd toe en
probeerde de truc te ontdekken, maar het lukte hem niet.

Opeens riep de goochelaar: “Geacht publiek, zie
deze jonge vreemdeling: om te bewijzen dat er geen
bedrog in het spel is, maar dat ‘t gaat om bijzondere
gaven, mag hij het ook eens proberen”.

Iedereen keek naar Mong, die tot diep in zijn hals
bloosde: in het middelpunt van de belangstelling
staan was voor hem een ware kwelling.

Maar vluchten of weigeren kon niet.

Hij vroeg een klein meisje in het publiek een kaart aan
te wijzen: zij pakte een kaartje met een vlinder.
Mong schudde, sorteerde, stapelde een lange tijd gedachtenloos.

Toen pakte hij een kaartje op en gaf het aan het kind.

Het meisje keek op de achterkant en toonde
toen blij het publiek het vlindertje.

De mensen juichten, de goochelaar keek
onthutst en Mong rende weg.

Terwijl hij achter een muurtje zat uit te hijgen,
besepte hij: het is zinloos om te blijven ontkennen,
dat er “iets” met me aan de hand is.

Maar wát dan, en wat dán?

Ling

Mong was als kind al een eenling geweest. Hij voelde zich niet prettig als hij als lid van een groep moest functioneren. De mensen dachten al gauw dat de jongen niet goed bij zijn hoofd was, en noemden hem zonderling.

Kleine Mong begreep dit allemaal niet en meende dus al heel vroeg, dat er in hem iets ontbrak, wat anderen wél hadden. Zou het ling zijn? dacht hij, ik ben *zonder ling*.

Toen zijn moeder stierf besloot hij de wereld in te gaan, op zoek naar wat hem ontbrak. Na vele omzwervingen liep hij over een markt in een vreemde stad.

Opeens hoorde hij: “Ling, hoe gaat het?” Hij keek om zich heen en zag achter een kraampje met kruiden een magere man met pretoogjes.

“Bent u Ling?” vroeg hij de man.

“Ja”, zei de man.

“Ik heb u heel lang gezocht”, zei Mong.

“Dan heb je me nu gevonden”, zei Ling, “en dat is goed. Stapel die kisten even voor me op”.

En zo kwam Mong bij Ling, die zijn leermeester zou worden.

Vorm en inhoud

Het was voor de jonge Mong een nieuwe ervaring, dat Ling zich écht voor hem interesseerde en inspeelde op zijn zoektocht naar begrip.

Zo zei Ling, toen Mong net een paar weken bij hem was: “Op een markt komen allerlei mensen, uit allerlei streken en met allerlei bedoelingen.

En voor jou Mong, die wil begrijpen hoe mensen zijn, is dit een prachtige gelegenheid. Ik vertel je nu, dat er maar één taal is, die ze allemaal spreken, of ze het zich bewust zijn of niet, en dat is de taal van hun gezicht en hun lichaam. Het beste kun je die leren bij kleine kinderen en mensen, die onze taal *niet* spreken. Bij mensen die onze taal spreken is dat voor jou nu nog veel moeilijker, want woorden, die jij denkt te begrijpen, verhullen vaak de *bedoelingen*, die ze via hun lichaam tonen”.

Mong dacht lang na over deze woordenvloed en zei toen onbegrijpend: “Maar Ling, onze taal is er toch om elkaar te begrijpen?”

Ling lachte fijntjes en zei: “Woorden en zinnen lijken op messen, waarmee je je brood kunt snijden, maar waarmee je iemand ook dodelijk kunt verwonden of bedreigen. Je kunt *taal*, net als messen, *gebruiken óf misbruiken*”.

Mong sputterde tegen: “Dat kun je niet menen, Ling”. “Lichaamstaal liegt niet, dat weet ieder dier”, hield Ling aan.

Hij boog zich voorover naar zijn rode kater, die naar hem knipoogde en maakte lokkende gebaren, terwijl hij op vriendelijke toon zei: “Kom hier, gemeen roofdier, dan zal ik je wurgen!”

De rode kater sprong vol vertrouwen op zijn schoot en begon genoeglijk te spinnen.

“Begrijp je me nu een beetje?” lachte Ling.

Wij en jij

Het gebeurde toen Mong net bij Ling woonde:

“Wie denk je wel dat je bent?” riep de man op agressieve toon, toen Mong hem een stuk touw te leen vroeg.

Mong was even perplex: “Ik ben gewoon Mong”, zei hij toen rustig.

“Zo, jij bent dus een Mong, en al die Mongen waar jij bij hoort lopen maar gewoon rond en bemoeien zich met niemand. Zijn die Mongen dan zo bijzonder?” taterde de man verder.

“Er is maar één Mong en die ben ik en ik vroeg alleen maar een stuk touw te leen”, probeerde Mong.

“Beduvel je eigen soort, jullie Mongen lopen hier bij ons te spioneren, dat heeft iedereen van ons goed door, dat verzeker ik je!” raasde de man verder.

“Ik hoor niet bij een soort, ik ben gewoon mezelf”, bleef Mong proberen.

“Als jij niet bij die Mongen hoort, zullen ze je niet voor niets uitgestoten hebben, dus maak dat je wegkomt!” schreeuwde de man.

Mong ging, wat moest hij anders?

Verderop zat een vrouw.

Ze wenkte Mong: “Wil jij een lekkere koek, jongen, je bent zo mager. Heb je niemand op de wereld bij wie je hoort?”

Ze lachte vriendelijk en maakte een plaatsje voor hem vrij en keek hem toen meewarig aan.

Na de koek mompelde Mong een groet en verdween snel.

’s Avonds beseftte hij hoe deze twee gebeurtenissen samenhangen: hij was de eenling in een wereld waarin iedereen ergens bij hoorde: de familieclan, het ware geloof, het dorp, enzovoort; en iemand, die nergens bij hoorde en dat normaal vond en daar zelfs tevreden mee was, was verdacht, want hij ondergroef de bestaande orde: mannen werden daardoor agressief en wilden strijd met hem en vrouwen wilden hem troosten, inpalmen en bezitten.

Allebei de reacties hadden te maken met de *angst om alleen te zijn, om de leegte in zichzelf op te vullen, via anderen.*

Toen Mong deze gedachtengang aan Ling voorlegde, zei deze bedachtzaam: “Als jij in deze wereld wilt overleven én toch jezelf blijven, dan zul je snel de fijne kneepjes van de diplomatie onder de knie moeten krijgen”.

“Het kost me al zoveel moeite om een goede marktkoopman te worden”, verzuchtte Mong.

“Dacht je nou echt dat er veel verschil tussen is?” grijnsde Ling olijk.

Leren

“Als ik alles van tevoren geweten had was ik er nooit aan begonnen”, zei de ontgoochelde handelaar, die door zijn nieuwe compagnon bedrogen was.

“Maar gelukkig wist je het niet van te voren”,
was Mongs laconieke reactie.

“Noem jij dat gelukkig; ik heb je net verteld wat voor narigheid ik heb meegemaakt”, antwoordde de man mopperig.

“Ja, *gelukkig*, want je hebt me ook verteld wat jij van al die narigheid hebt *geleerd*.

Hoe had jij die lessen ánders kunnen leren dan door deze ervaringen?” hield Mong aan.

“Tja, als je het zo bekijkt, heb je wel gelijk”, gaf de handelaar toe.

“Nou, ik bekijk het zo, want ik weet dat leren alleen maar kan via *ervaringen*”, glimlachte Mong.

Vrije wil

“Alles is voorbestemd”, zei de een.
“De mens heeft een vrije wil”, zei de ander.

Beide uitspraken leken de jonge Mong aannemelijk,
Hij vroeg Ling, wat diens mening was.
Ling lachte en zei: “Mong, pak dat dikke
boek eens, dat boven op de kast ligt”.
Mong deed het.

Ling sloeg het boek open.
Op de eerste bladzijde stonden in een rij alle letters
van hun taal, in de vastgestelde volgorde.
De volgende honderd bladzijden waren leeg.
“Dat is mijn antwoord”, zei Ling, “*alles is voorbestemd*:
alleen deze letters kunnen gebruikt worden.
De mens heeft een vrije wil: je hebt de vrije keus om die
letters op jouw manier te rangschikken in woorden,
zinnen, hoofdstukken, boeken, ontelbaar veel boeken
vol. Maar alleen met deze paar handenvol letters.
De letters zijn je gegeven, dat is voorbestemd.
De woorden - zinnen - verhalen, die kun
je *zelf maken*, dát is je *vrije wil*”.

Het einde der tijden

Ling en Mong liepen over de jaarmarkt. Alle
kooplieden prezen met luide stem hun waren aan.

Goochelaars, potsenmakers en
zakkenrollers deden goede zaken.

Het rook naar fruit, gebakken vlees, leer en mensenzweet.
Tegenover het terras van een eethuisje stond een magere man
op een kistje. Ling en Mong voegden zich bij het publiek.

“Het einde der tijden is nabij, hebt berouw over uw zonden,
voor het onherroepelijk te laat is”, klonk zijn schrille stem.

Ling trok Mong aan zijn mouw.

“Mijn zonden zijn matigheid, zuinigheid en geduld”,
zei hij knipogend op een benauwde toon. “Kom mee
het eethuisje binnen, dan eten en drinken wij ons
vol. Ik trakteer. Als het einde der tijden dan komt,
kan ik zondenloos sterven met een volle maag”.

Mong sribbelde niet tegen.

En vanaf hun eettafel, waar ze zich uitgebreid tegoed
deden, keken ze vol waardering naar de onheilsprofeet.

Die was écht het einde!

Weldaad

Af en toe maakte Mong korte reizen om
inkopen voor Lings kraampje te doen.
Deze keer sloot hij zich op de terugtocht aan bij
een gezelschap van zeven zwijgende mannen, in
wollen jassen, die dezelfde kant op moesten.
Het was, na de luidruchtige reisgenoten van de karavaan,
een wonderlijke weldaad om te mogen zwijgen.
Zij liepen zwijgend, maakten aan het eind van de
dag zwijgend hun kamp, aten zwijgend en rolden
zich 's avonds zwijgend op rond het vuur.
De volgende dag verwelkomden ze zwijgend de opkomende zon.

Toen hun wegen zich scheidden legde de pir, de
leider, zijn rechterhand op Mongs borst, keek
hem recht aan en zei: "Je weet het, hè!"
Mong boog en zei: "Ja, dank je".
De pir zei: "De tariqat kent zijn broeders, ook die
niet de pir volgen maar de stem van hun ziel".

Even was Mong vlak bij Thuis.

Drama

Mongs reis was voorbij en hij liep na al die maanden weer door het vertrouwde straatje waar Lings huis stond.

Ling zat buiten en kneep druppeltjes citroen uit op twee grote stukken watermeloen.

“Precies op tijd, Mong”, zei hij vriendelijk, alsof Mong een uurtje weggeweest was.

“Vertel me, wat heb je geleerd?”

Mong wist dat dit de eerste vraag zou zijn en zei: *“Het menselijk drama is van alle tijden en alle landen. Het decor kan verschillen, maar het drama is altijd en overal hetzelfde”*.

Ling knikte bevestigend.

“En jij?” zei hij.

“Ik maak er ook deel van uit”, zei Mong.

“Welkom”, zei Ling en gaf hem een stuk watermeloen.

Wat te doen?

De avond voordat Mong voor de eerste keer Ling verliet voor een lange reis, speelden ze, zoals vaak, een spelletje triktrak.

Opeens zei Ling; “Ik geef je niets mee op je reizen. Je kwam met lege handen en zo laat ik je ook gaan. Maar ik geef je één raadsel mee. Dat luidt: wat moet het *eerst gedaan* worden: het *dringende* of het *noodzakelijke*?”

Dit raadsel bleef al die jaren door Mongs hoofd spelen. Hij bekeek het van alle kanten en bedacht allerlei invalshoeken.

Een maand na zijn terugkomst speelden ze triktrak.

Mong zei opeens: “Noch het dringende, noch het noodzakelijke moet gedaan worden”.

Ling glimlachte. “Goed zo, Mong. En dus?”

“Zolang dringend en noodzakelijk niet samenvallen, is wachten in stilte het enige”, zei Mong.

Zij speelden verder.

Naasteliefde

Mong was iemand, die makkelijk gaf en deelde.
De mensen waardeerden dat en de dankbaarheid van anderen
gaf Mong het comfortabele gevoel een goed mens te zijn.

Toen hij een jaar bij Ling woonde en werkte,
droeg hij eens, ongevraagd, een zware zak
met uien naar de wagen van een klant.
Hij hoorde de man tegen Ling zeggen: “Man,
jij boft maar met zo’n goede hulp”.
Mong keek bescheiden naar de grond, maar
vanbinnen gloeide hij van trots.

Toen de klant weg was gereden keek Ling Mong
doordringend aan en zei: “Mong, je liegt tegen
jezelf en je gelooft in je eigen leugen”.

Mong was diep, heel diep geschokt, en hij zei met trillende
stem: “Ling, ik snap je niet, je doet me pijn, diep van binnen”.
Ling antwoordde onverstoort: “Als je die pijn voelt, snap
je van binnen *wél* wat ik bedoel. Onderzoek in jezelf of jij
die behulpzame, onbaatzuchtige Mong bent *uit liefde voor je
medemens óf uit angst voor hun afwijzing* als jij *niet* zo bent”.

Na een zware maand zei Mong tegen Ling:
“Ling, je hebt gelijk, ik schaam me diep”.

Ling zei vriendelijk: “Niemand kan opstaan, zonder
eerst gevallen te zijn; schuld, schaamte en zelfverwijt
zijn onvruchtbare emoties, want ze zuigen je terug in
onvruchtbaar gepieker. Ga door met je zelf, je *drijfveren*
in je omgang met mensen te onderzoeken.

Spoor de wortel van je angst voor reacties van
“de anderen” op en bevrijd je ervan”.

Mong knikte.

Hij besepte dat zijn weg nog lang zou zijn.

Misverstand

Op het marktplein zei de man tegen Mong: “Hoe weet ik of de ander mij begrijpt en verstaat?”

Mong lachte zachtjes en wees op een jonge, argeloze hond, die met kwispelende staart op een kat toe liep.

De kat zwiepte met de staart.

Daardoor aangemoedigd huppelde de hond recht op de kat af.

Met een bloedende neus rende de hond van de kat weg.

“Wat heeft hij geleerd, wat jij nodig hebt?” zei Mong.

De man zei: “Als ik denk dat het gedrag van de ander mijn gedrag en bedoeling weerspiegelt, kan deze mij lelijk toetakelen”.

“De uitersten zullen elkaar aantrekken”, zei Mong,

“terwijl het *lijkt* of ze gelijkgestemd zijn”.

“Het leven is niet leuk”, zei de man neerslachtig.

“Wie heeft jou ooit verteld, dat het leven wél leuk zou zijn?” vroeg Mong.

Moed

Ling zei op een ochtend: “Er zijn twee dingen die voor ieder mens lijken te gelden.

Dat zijn: *ik wil gelukkig zijn* en *ik ben bang*.

Veel mensen besteden hun hele leven aan het *najagen van geluk* en het *wegduwen van angst*. Dat is geen leven, dat is *over-leven met de moed der wanhoop*”.

Mong zei: “Dat is mooi gezegd Ling, maar als dit zo is, valt daar dan wat aan te doen?”

“Ja”, zei Ling, “het begint met de angst te onderzoeken, te ontmoeten”.

“En als dat lukt, komt dan het geluk?” vroeg Mong.

“Nee”, zei Ling, “het geluk is er altijd, net als de zon.

De angst kan, net als de wolken bij de zon, het geluk afschermen”.

“Maar”, hield Mong vol, “alleen als je *moed* hebt, durf je je *angst te ontmoeten*”.

“Goed zo, Mong, daar zit hem de kneep”, glimlachte Ling.

Soldaat

Er kwam een groepje soldaten voorbij.
Ze waren stoffig en zweetten hevig, want ze hadden
lang gemarkeerd met zware bepakking.

Ze vroegen en kregen water.

“Wat is jullie reisdoel?” vroeg Mong.

“De vijand natuurlijk”, zei de jonge kapitein.

“We zullen hem vinden en doden”.

“Ken je de vijand?” vroeg Mong.

“Nee, dat hoeft niet, hij is gevaarlijk en bedreigt ons volk”.

“Ken jij jouw volk en iedereen die bedreigd wordt?” vroeg Mong.

“Nee, natuurlijk niet, maar we zullen ze beschermen
tegen de vijand”. Het fanatisme blonk in zijn ogen.

Zoveel moeite doen om anonieme landgenoten te
beschermen tegen anonieme vijanden, dacht Mong.

“Ik ben blij dat ik geen soldaat ben”.

Hij zag ze wegmarcheren, op zoek naar de vijand *buiten* zichzelf.

Hetzelfde

Ling was vaak heel stellig in zijn beweringen. Mong had daar aanvankelijk erg veel moeite mee. Totdat hij doorkreeg dat Ling de dingen niet zomaar zei. Het volgende gesprek tussen hun zou hij zich tot zijn dood (en daarna?) blijven herinneren.

Mong vroeg: “Ling, wat zijn voor jou de waardevolste woorden?”

Ling zei meteen: “Ontdekken en herinneren, en ik zal je vertellen waarom.

Het lijkt of ze tegenstellingen zijn, want iemand, die iets ont-dekt zegt: ik heb iets gevonden wat onbekend was, dat is iets NIEUWS.

En iemand, die zich iets herinnert, zegt: ik heb iets gevonden dat er al was, dat is iets OUDS.

Maar ontdekken betekent eigenlijk, dat je iets ontmoet dat er al was maar bedolven was onder of verscholen achter andere zaken, die belangrijker leken.

En her + inneren is hetzelfde: iets waardevols, dat bedolven is onder andere zaken, die later kwamen.

Wat je ont-dekt en wat je je herinnert is in wezen hetzelfde: iets wezenlijks, dat er altijd was, is, en zal zijn, dat wel verborgen, maar niet vernietigd kan worden”.

Mong dacht diep na en zei toen: “Herinner ik me of ontdek ik, dat jij mijn leermeester bent?” Ling glimlachte fijntjes en zei: “Hoe zal het ooit voor je zijn als je je herinnert of ontdekt dat jij je eigen leermeester bent?”

Onopvallend

“Ik heb heel wat van de wereld gezien”, zei Mong tegen Ling, “maar de mensen hoeven niet zoveel van mij te zien, want de meeste contacten beperken zich tot wat ik noem “gebruikerscontacten”, de mensen willen wat van mij. Ik hoef niet zo veel van een ander en houd me ’t liefst afzijdig.

Maar juist dan lijkt ik de mensen te prikkelen:

ze komen nog meer op me af”.

“Je verwacht afzijdigheid met onopvallendheid”, zei Ling.

“Mijn oplossing is een beroep uit te oefenen waarin handel en nietszeggende prietpraat voorop staat. Maar juist daardoor blijf ik van binnen vrij; ik geloof in wat ik doe in mijn beroep, maar *ik ben niet mijn beroep*.

Mong zuchtte: “Ik heb nog veel te leren”.

“Och”, zei Ling, “je hoeft alleen maar *af* te leren”.

Waarom?

Dat was een vraag, die Mong heel vaak en
heel lang bezig had gehouden.

En uiteindelijk beseftte hij dat het enige antwoord
DAAROM ! was; een antwoord dat eigenlijk geen antwoord
is, omdat het past bij een vraag, die eigenlijk geen vraag is.

Want, had Mong beseft, *alles is zoals het*
is, en ik maak er deel van uit.

Ik ben niet meer dan één letter in een dik boek.

Waarom sta ik onderaan die ene pagina?

Pas als ik het hele boek gelezen heb, heb ik genoeg
informatie en overzicht om te begrijpen, dat die ene
letter juist daar staat en niet gemist kan worden.

Boven en buiten de tijd zal alles in een alles
- omvattende flits duidelijk zijn.

Dan hoeft de vraag WAAROM? niet gesteld te
worden, want vraag en antwoord zijn één.

Levend in een lichaam op aarde kan ik alleen maar
constateren, dat ik iets niet weet of begrijp.

Heimwee

Er vloog een V - formatie ganzen over, op weg naar het zuiden.
Een witte veer dwarrelde door de lucht en
kwam neer vlak voor Mongs voeten.
Hij raapte hem op.

“Bedankt”, zei hij in stilte, “mijn tijd zal ook komen”.